

Anca BRATEȘ-GALRON

DIN LUME

Royal Court Theatre în turneu
în Statele Unite

În luna octombrie 2004, prestigioasa companie teatrală britanică Royal Court Theatre a întreprins un turneu extensiv în Statele Unite. Unul dintre popasurile companiei a avut loc la Ohio State University din Columbus, capitala statului Ohio. Echipa de la Royal Court si-a petrecut cele cinci zile la Universitate, efectuând diverse și variate activități legate de profilul companiei și misiunea ei. Royal Court Theatre excelează și e cunoscută, în principal, pentru profunzimea și atenția pe care le acorda în descoperirea și promovarea tinerei generații de dramaturgi.

O parte a timpului petrecut în campus a fost dedicată procesului de identificare și dezvoltare a noilor talente dramaturgice, prin intermediul *workshop*-urilor ținute cu studenții de la Facultatea de Teatru din cadrul universității. În același timp, echipa de la Royal Court a oferit un *workshop* pentru toți dramaturgii tineri, amatori și profesioniști, din împrejurimile orașului.

Coordonatoarea secției de educație a teatrului, Emily McLaughlin și dramaturgul Simon Stephens (care au însoțit echipa), au prezentat o comunicare intitulată „The Impact of Royal Court Theatre: Emerging Playwrights and International Residencies”. În această comunicare, ce a avut loc la Wexner Center for the Arts din incinta universității, cei doi specialiști au discutat despre metodele utilizate de teatrul pe care-l reprezintă în munca lor cu tinerii dramaturgi, despre procesul de identificare a noilor talente, oferind exemple ale succeselor obținute prin colaborarea echipei (actori, regizori și scenografi) cu tinerii autori.

Vizita Companiei Royal Court a culminat cu o serie de spectacole ale piesei semi-autobiografice *4.48 Psihoza* (primul contact al publicului american cu această piesă), a cărei autoare, Sarah Kane, s-a sinucis la vârsta de 28 de ani, scurt timp după ce a scris textul. *4.48 Psihoza* a fost găsită în stadiu de manuscris (needitată sau corectată), scrisă sub forma unui poem sau monolog, fără indicații, autoarea lăsând, parcă intenționat, cititorului și regizorului o ușă deschisă imaginației, interpretării. După terminarea spectacolului, în seara premierei, membrii echipei au purtat o discuție cu publicul, cu întrebări, răspunsuri și explicații.

„Sunt vinovat!”

„Nu pot să mănânc!”

„Nu pot să gândesc!”

„Nu pot trăi singur!”

„Nu pot trăi cu alții!”

„Sunt un eșec total!”

„Sunt furios pentru că înțeleg, nu pentru că nu înțeleg!”

Aceste replici scurte, fragmentate, care nu generează dialoguri, precum și acțiunea fără o formă precisă sau încheată reprezintă atât chintesența piesei cât și a spectacolului, regizat cu măiestrie și precizie de James Macdonald.

Un spațiu teatral mic, închis, cu aluzia metaforică de „No exit”. Spectatorii stau pe scenă, pe bănci de lemn, în fața actorilor; o scenă aproape goală cu numai o masă și două scaune; o oglindă gigantică, așezată diagonal cu scena, în care se

reflecta decorul, cei trei actori, publicul, și pe care sunt proiectate imagini video haotice din viața cotidiană londoneză (scenografia: Jeremy Herbert; lumini: Nigel Edwards), acompaniate de un amalgam de sunete la fel de haotice (sunet: Paul Arditti); trei personaje fără nume, Eu, Ea, El, noi toți (personaje interpretate cu profesionalismul teatral britanic aproape inegalabil de către Jason Hughes, Marin Ireland și Jo McInnes). Singurul personaj în versiunea de la Royal Court care reprezintă două caractere, victima și călăul, pacientul și terapeutul, fiind El, interpretat de Jason Hughes. Oglinda reflectă împreună cu noi, spectatorii, deveniți parte integrantă din lumea și viața interioară a celor trei caractere, trupurile și sufletele contorsionate ale personajelor, care atârnă ca niște fluturi neputincioși, dând cu disperare și inutil din aripi, agățându-se parcă de o viață precară, fără nici o ieșire, sau posibilă scăpare. Imaginile pe care le proiectează sunt distorsionate, aducând sugestia unei vieți văzute printr-o oglindă magică, ireală.

Spectacolul (care durează 70 de minute) alternează tăceri lungi, profunde, nuanțate, pline de semnificații, și monoloage scurte cu fraze succinte, dure și sacadate, de fapt, un torent verbal de gânduri negre, emoții amare, cuvinte de autoaversiune, dezgust și îndoieli. Piesa, al cărei titlu se referă la studii clinice de psihologie demonstrând că ora 4.48 a.m. este ora la care se comit cele mai multe

sinucideri, e greu și dur de urmărit, fizic, psihic și emoțional. Spectacolul este o externalizare suprealistă a unui coșmar, amestecat cu puține și răsfricate pete de umor negru.

O piesă, și un spectacol care provoacă emoții puternice și în, același timp, forțază spectatorul, deja parte integrantă din lumea celor trei personaje, să gândească intens, să înțeleagă, să simtă și să-și pună continuu întrebări. O melodramă? Nu. Un spectacol tulburător? Da, și foarte puternic. Un spectacol de la care publicul iese deprimat? Nu, cel puțin nu asta este intenția regizorului. Este un spectacol care vorbește cu o frumusețe apocaliptică despre durere, despre ravagiile bolilor mintale, ale depresiei și ni le prezintă poetic ca pe orice boală fizică incurabilă, în fața căreia însăși medicina e încă neputincioasă. O piesă și un spectacol inovator, care prin cuvinte grele, dureroase, umor, urlete de disperare, emoții, rațiune și poezie se străduiește să destigmatizeze și să accepte aceste boli ale minții și sufletului, ascunse vederii, ochiului liber, boli care „trăiesc” cu, în și de cele mai multe ori printre noi...

Premiera piesei *4.48 Psihoza* de Sarah Kane a avut loc la Royal Court Theatre, Londra, pe 23 iunie 2000, un an după prematura dispariție din viață a scriitoarei. Distribuția de la premiera: Daniel Evans, Jo McInnes, Madeleine Potter.

Despre autoarea piesei – **Sarah Kane:**

S-a născut la Brentwood, Essex, în ziua de 3 februarie 1971. A studiat teatru la Bristol University și a obținut Master în dramaturgie de la Birmingham University în 1992. Pe data de 20 februarie 1999 s-a sinucis, în incinta spitalului King's College din Londra, unde era internată.

Sarah KANE.

Piese de teatru: *Blasted* (1993), *Phaedra's Love* (1996), *Cleansed* (1998), *Crave* (1998).

4.48 *Psychosis* – 1999.

Film de scurt-metraj (10 minute): *Skin* (1995–1997).